

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 89/2021-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. februára 2021 v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditša a Miroslava Duriša predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom JUDr. Václavom Sosnom, Námestie slobody 141/2, Skalica, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Trnava sp. zn. 36 Cbi 43/2014 z 3. februára 2016, rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 31 CoKR 8/2016 z 30. januára 2018 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Obdo 1/2019 z 18. februára 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. mája 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 36 Cbi 43/2014 z 3. februára 2016 (ďalej aj „rozsudok okresného súdu“), rozsudkom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 31 CoKR 8/2016 z 30. januára 2018 (ďalej aj „rozsudok krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Obdo 1/2019 z 18. februára 2020 (ďalej aj „uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti uviedla, že vystupuje v procesnom postavení žalovanej v právnej veci správcu konkurznej podstaty (ďalej aj „žalobca“) úpadcu [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „úpadca“) v konaní o určenie neúčinnosti právneho úkonu – kúpnej zmluvy uzatvorenej 9. mája 2014 o prevode vlastníckeho práva k bytu uzavretej medzi úpadcom ako predávajúcim a sťažovateľkou ako kupujúcou. Sťažovateľka v súdnom konaní namietala, že o úmysle ukrátiť veriteľov nevedela a ani k žiadnemu ukráteniu prísť nemohlo, pretože dotknutý byt bol predaný za obvyklú cenu (suma 30 000 eur, z čoho suma 11 000 eur bola použitá na uspokojenie veriteľov úpadcu a suma 19 000 eur bola v hotovosti vyplatená úpadcovi) a preukázala, že túto kúpnu cenu úpadcovi uhradila. V čase podania odporovacej žaloby boli zistené pohľadávky úpadcu v celkovej výške 14 614,06 eur, a preto je nepochybné, že k ukráteniu veriteľov úpadcu nedošlo. Okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom sp. zn. 36 Cbi 43/2014 z 3. februára 2016, ktorým žalobe vyhovel a určil, že predmetná kúpna zmluva je právne neúčinná voči konkurzným veriteľom úpadcu v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 25 K 12/2014.

3. Sťažovateľka podala proti rozsudku okresného súdu odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd rozsudkom sp. zn. 31 CoKR 8/2016 z 30. januára 2018 tak, že rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil. Odvolací súd sa podľa názoru sťažovateľky s podstatou jej odvolacích námietok nevysporiadal, nezohľadnil najmä okolnosť, že v čase jeho rozhodovania existovali v konkurznom konaní už len pohľadávky dvoch veriteľov, a to spoločnosti [REDAKOVANÉ], vo výške 16,50 eur a sťažovateľky vo výške 1 557,54 eur, čím došlo k splynutiu osoby oprávnenej a osoby povinnej z údajne odporovateľného úkonu.

4. Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie, v ktorom namietala, že uzavretím kúpnej zmluvy nedochádza automaticky k ukráteniu veriteľov, ale iba k transformácii majetkových aktív úpadcu, a tiež uviedla, že odvolací súd nezohľadnil princíp proporcionality a nariadil predaj bytu pre pohľadávku, ktorej hodnota je vo vzťahu k hodnote bytu nepatrná. Dovolací súd sťažovateľkou podané dovolanie odmietol uznesením sp. zn. 1 Obdo 1/2019 z 18. februára 2020.

5. Sťažovateľka považuje všetky napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov konajúcich v danej veci za rozporné s princípom proporcionality, príliš formalistické a nenáležite odôvodnené, a preto z ústavného hľadiska neospravedliteľné, neudržateľné a arbitrárne.

6. Napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov sú predovšetkým v rozpore so zásadou proporcionality. Uložená povinnosť je totiž v zjavnom nepomere s cieľom, ktorého splnenie má byť dosiahnuté. Vzhľadom na to neboli kumulatívne naplnené všetky podmienky testu proporcionality. Sťažovateľke bola totiž uvedenými rozhodnutiami v konaní o odporovacej žalobe uložená povinnosť, ktorá je v zjavnom nepomere k cieľu sledovanému týmito konaniami. Sťažovateľka upozorňuje na skutočnosť, že rozhodnutie, ktorým jej bola uložená povinnosť vydať dotknuté nehnuteľnosti, ktorých celková hodnota je vo výške 37 400,00 eur, a strpieť ich speňaženie na účely uspokojenia pohľadávok v celkovej sume 1 574,04 eur (z toho sama sťažovateľka je veriteľ pohľadávky vo výške 1 557,54 eur, čo je 98,95 % zo všetkých pohľadávok), je v príkrom rozpore s princípom proporcionality. Všeobecné súdy pri svojom rozhodovaní úplne opomenuli, že konkurzné konanie

je v podstate kolektívna exekúcia, a preto je možné a potrebné aj v konkurzných veciach aplikovať všeobecné zásady exekučného konania. Cieľom konkurzných a exekučných konaní pritom nie je drakonické majetkové potrestanie povinných, ale iba primeraná ochrana oprávnených veriteľov.

7. Všeobecné súdy pri svojom rozhodovaní podľa názoru sťažovateľky postupovali príliš formalisticky, keď do svojich rozhodnutí mechanicky prevzali neprimeraný návrh žalobcu na vydanie bytu bez toho, aby zohľadnili neprimeranosť a nevhodnosť takeého rozhodnutia. Napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov preto vykazujú prílišný formalizmus, pretože necitlivo aplikujú text ustanovení hmotného práva spôsobom, ktorý vedie k neprimeranému zásahu do práv sťažovateľky. Formálne sa môže postup všeobecných súdov (o nariadení predaja bytu sťažovateľky) javiť ako správny, avšak vzhľadom na okolnosti veci je takýto postup nepochybne necitlivý a neprimerane prísny. Účelom aplikovaných zákonných ustanovení nepochybne nebol takýto neprimeraný zásah do práv nadobúdateľa plnenia z odporovateľného úkonu.

8. Účelom týchto zákonných ustanovení je totiž najmä ochrana práv veriteľov prihlásených pohľadávok. Takúto ochranu v danom prípade bolo možné dosiahnuť uložením povinnosti zaplatiť finančnú náhradu do majetkovej podstaty úpadcu. Skutočnosť, že žalobca požadoval namiesto primeranej finančnej náhrady (ktorej by v čase rozhodovania zodpovedala suma 1 574,04 eur) nariadenie predaja bytu (v neskrývanej snahe účelovo maximalizovať výšku odmeny správcu), je zjavným zneužitím práva a všeobecné súdy mali na túto okolnosť primerane prihliadať. Všeobecné súdy sa okrem toho pri odôvodňovaní svojich rozhodnutí opomenuli náležite vysporiadať s oprávnenými skutkovými a právnymi argumentmi sťažovateľky, čo spôsobuje nepreskúmateľnosť napadnutých rozhodnutí všeobecných súdov. Napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov sú arbitrárne a svojvoľné.

9. Všeobecné súdy sa vo svojich rozhodnutiach žiadnym spôsobom nevysporiadali s významnou námietkou sťažovateľky, že uskutočnením predaja predmetného bytu neprišlo k žiadnemu zmenšeniu majetku úpadcu, pretože týmto úkonom prišlo len k transformácii majetku na strane aktív úpadcu. Táto transformácia pritom nespôsobila žiadne ukrátenie žiadneho veriteľa úpadcu.

10. Dovolací súd porušil základné práva sťažovateľky najmä tým, že sa pri svojom rozhodovaní náležite nevysporiadal s pochybeniami, ku ktorým prišlo pri rozhodovaní a postupoch súdov nižších inštancií. Dovolací súd sa žiadnym spôsobom nevysporiadal s namietaným nesprávnym postupom súdu prvej inštancie, ako aj odvolacieho súdu, najmä s odôvodnením, pre ktoré sťažovateľka podala dovolanie, a to, že napadnuté rozhodnutia krajského súdu a okresného súdu sú v rozpore s princípom proporcionality, pretože neprimeraným spôsobom zasahujú do práva sťažovateľky vlastniť majetok.

11. Arbitrárnosť uznesenia najvyššieho súdu spočíva aj v tom, že bez náležitého odôvodnenia úplne opomenul skutočnosť, že došlo k neproporcionálnemu a ústavne nekonformnému zásahu do vlastníckeho práva sťažovateľky. Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia iba stroho konštatoval, že sťažovateľka neosvedčila vo svojom dovolaní prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) a c) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Najvyšší súd svojím arbitrárnym rozhodnutím spôsobil *denegatio iustitiae* sťažovateľke.

12. Sťažovateľka ďalej konštatuje, že napadnuté rozhodnutia konajúcich všeobecných súdov sú v rozpore s doktrínou legitímneho očakávania. Sťažovateľka v súlade so zákonom nadobudla vlastnícke právo k dotknutým nehnuteľnostiam, avšak napadnutými rozhodnutiami dochádza k jeho obmedzeniu. Sťažovateľka konštatuje, že najvyšší súd v prejednávanej veci aplikoval procesné normy o dovolaní nesprávne, jeho postup je nezákonný a porušuje jej základné ústavné práva, a to najmä právo na spravodlivý proces.

13. Na základe uvedeného sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že uznesením najvyššieho súdu, rozsudkom krajského súdu a rozsudkom okresného súdu boli porušené označené práva sťažovateľky, predmetné rozhodnutia zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a priznal sťažovateľke trovy konania.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

14. Podstatu ústavnej sťažnosti tvorí námietka sťažovateľky o porušení jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a podľa čl. 11 ods. 1 listiny rozsudkom okresného súdu, rozsudkom krajského súdu a uznesením najvyššieho súdu v konaní o určenie neúčinnosti kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi sťažovateľkou a úpadcom voči konkurzným veriteľom vedenom na základe žaloby podanej správcom konkurznej podstaty proti sťažovateľke. Rozhodnutia všeobecných súdov v danej právnej veci považuje sťažovateľka za svojvoľné, arbitrárne, nedostatočne odôvodnené, príliš formalistické a rozporné s princípom proporcionality.

II.A K namietanému porušeniu označených práv rozsudkom okresného súdu a rozsudkom krajského súdu

15. Pokiaľ ide o namietané porušenie označených práv sťažovateľky rozsudkom okresného súdu a rozsudkom krajského súdu, ústavný súd uvádza, že ich preskúmaniu bráni princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, obsahom ktorého je pravidlo, že sťažovateľ má právo domáhať sa ochrany základného práva pred ústavným súdom iba v prípade, ak mu túto ochranu nemôže poskytnúť iný súd. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonom upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (m. m. I. ÚS 6/04, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06, III. ÚS 42/07).

16. Vo vzťahu k rozsudku okresného súdu mala sťažovateľka možnosť proti predmetnému rozhodnutiu podať riadny opravný prostriedok, čo aj urobila, v dôsledku čoho bola daná právomoc krajského súdu rozsudok okresného súdu preskúmať. Proti rozsudku krajského súdu bolo prípustné dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, ktoré sťažovateľka tiež využila, a jej námietky obdobné námietkam uplatneným v ústavnej sťažnosti preskúmal najvyšší súd ako súd dovolací.

17. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti rozsudku okresného súdu, ako aj proti rozsudku krajského súdu odmietol pre nedostatok svojej právomoci na ich prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

II.B K námietke porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu

18. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

19. Ústavný súd konštatuje, že zásadne nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie práva s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 391/09). Ústavný súd nevykladá iné ako ústavné zákony, a preto musí preskúmať len to, či sa tieto zákony nevyložili spôsobom, ktorý je svojvoľný (arbitrárny) alebo ústavne neudržateľný pre zjavné pochybenia alebo omyly v posudzovaní obsahu takýchto právnych úprav (II. ÚS 348/08).

20. Arbitrárnosť a zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokovaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 ústavy.

21. Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd [čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy (napr. I. ÚS 13/00, I. ÚS 49/01)].

22. Podstata základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy).

23. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01).

24. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú)

verejnosc' prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z toho, že práve tieto súdy majú poskytovať v občianskom súdnom konaní materiálnu ochranu zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (obdobne napr. IV. ÚS 1/02, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09).

25. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, ÚS 110/02, I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 168/05).

26. Sťažovateľka v podstatnom tvrdí, že v jej právnej veci išlo o nesprávne právne posúdenie predovšetkým pre rozpor so zásadou proporcionality, pretože konajúcimi súdmi v konaní o odporovacej žalobe podanej podľa zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a reštrukturalizácii“) jej uložená povinnosť je neprimerane prísna, nevhodná a rozporná s účelom tohto konania, ktorým je ochrana práv veriteľov, čo bolo možné dosiahnuť aj uložením povinnosti zaplatiť finančnú náhradu v prospech majtkovej podstaty úpadcu, a nie uložením neprimeranej povinnosti sťažovateľke vydať spornú nehnuteľnosť (byt) a strpieť jej speňaženie. Uskutočnením predaja predmetného bytu nedošlo podľa sťažovateľky k zmenšeniu majetku úpadcu, ale iba k transformácii majtkových aktív úpadcu, čo nespôsobilo ukrátenie žiadneho z veriteľov. Súčasne absentoval aj úmysel úpadcu ukrátiť veriteľov, a teda nebola splnená ani ďalšia zákonná podmienka pre úspešné uplatnenie práva odporovať právnomu úkonu (kúpnej zmluve). Najvyšší súd sa žiadnym spôsobom nevysporiadal s namietaným nesprávnym postupom súdov nižšej inštancie, najmä s námietkou sťažovateľky, že napadnuté rozhodnutia krajského súdu a okresného súdu sú v rozpore s princípom proporcionality, ale iba stroho

posúdil jej dovolanie ako neprípustné. Uvedené spôsobuje zjavnú arbitrárnosť uznesenia najvyššieho súdu, a preto má za následok porušenie práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces sťažovateľky.

27. Prípustnosť dovolania sťažovateľka odvodzovala z § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP, teda namietala, že rozhodnutie v jej právnej veci záviselo od vyriešenia dvoch právnych otázok, pri riešení ktorých odvolací súd dospel k nesprávnym právnym záverom:

1. otázka aplikácie § 57 ods. 4, § 58 a § 60 zákona o konkurze a reštrukturalizácii pri posudzovaní splnenia všetkých zákonných podmienok pre úspešné uplatnenie práva odporovať právnemu úkonu, a to najmä z hľadiska posudzovania splnenia podmienky ukrátenia uspokojenia prihlásenej pohľadávky niektorého z veriteľov,

2. otázka aplikácie princípu proporcionality pri rozhodovaní o zásahu do majetkových práv povinných z odporovateľných právnych úkonov.

Pri riešení prvej otázky sa podľa názoru sťažovateľky odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe, ktorá vyžaduje najmä preukázanie ukrátenia uspokojenia prihlásenej pohľadávky, poukazujúc na závery v rozhodnutí Krajského súdu v Banskej Bystrici, resp. judikatúru súdov Českej republiky. V prípade nezohľadnenia týchto judikátov sťažovateľka odvodzovala prípustnosť dovolania z dôvodu, že táto otázka dosiaľ nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu riešená. Vo vzťahu k druhej otázke sťažovateľka tiež tvrdila, že odvolací súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe, poukazujúc na rozhodnutie ústavného súdu, a súčasne ide o otázku, ktorá dosiaľ nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu riešená. V čase rozhodovania krajského súdu totiž existovali už len pohľadávky dvoch veriteľov vo výške 1 574,04 eur (jedným z nich bola sťažovateľka s pohľadávkou vo výške 1 557,54 eur), a teda došlo k splynutiu osoby oprávnenej a povinnej, čo krajský súd nezohľadnil a sťažovateľka bola zaviazaná vydať majetok v hodnote 37 400 eur a strpieť jeho speňaženie, čo je v rozpore s princípom proporcionality.

28. Najvyšší súd v relevantnej časti svojho rozhodnutia (body 26 až 32 odôvodnenia) vo vzťahu k prvej nastolenej právnej otázke predovšetkým poukázal na skutočnosť, že uplatnený dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP sťažovateľka nevymedzila v súlade so zákonom, pretože rozhodnutie odvolacieho súdu ani rozhodnutia súdov iných štátov nemožno považovať za označenie ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

Pokiaľ sťažovateľka v tejto otázke uplatnila aj dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, najvyšší súd konštatoval, že sa len snažila spochybniť skutkový stav zistený na základe riadne vykonaného dokazovania (teda nie riešenie právnej otázky), pričom v priebehu celého konania neuniesla dôkazné bremeno.

28.1 Vo vzťahu k druhej otázke – otázke aplikácie princípu proporcionality najvyšší súd konštatoval, že sťažovateľka neuviedla žiadnu ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej by sa odvolací súd odklonil, a preto nie je daný dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Súčasne považoval najvyšší súd predmetnú otázku za irelevantnú, keďže výrok rozsudku krajského súdu vôbec nezávisel od jej vyriešenia, nie je na ňom založený, a teda nie je splnená základná podmienka v zmysle § 421 ods. 1 CSP. Na základe uvedeného najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľky podľa § 447 písm. f) CSP.

29. Ústavný súd konštatuje, že cieľom pravidiel týkajúcich sa posudzovania prípustnosti dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku je zaistiť riadny výkon spravodlivosti a zvlášť rešpektovať princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím. Dotknuté osoby musia počítať s tým, že tieto pravidlá budú aplikované. Posúdenie splnenia zákonných predpokladov (podmienok) prípustnosti dovolania s negatívnym výsledkom nemôže viesť k záveru o porušení označeného práva sťažovateľky v prípade, ak bolo toto posúdenie vykonané v súlade so zákonom. Postup súdu v súlade so zákonom nemôže byť dôvodom na vyslovenie porušenia označeného práva sťažovateľky. Ústavný súd už pri svojej rozhodovacej činnosti opakovane vyslovil, že skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. Táto okolnosť nemôže byť dôvodom na vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľa už aj z toho dôvodu, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 175/2018).

30. Po preskúmaní napadnutého uznesenia z hľadiska dôvodov odmietnutia podaného dovolania sťažovateľky, berúc do úvahy v ústavnej sťažnosti uplatnené námietky sťažovateľky, ústavný súd dospel k záveru, že najvyšší súd dôvody, pre ktoré odmietol dovolanie, primerane, jasne a zrozumiteľne formuloval.

31. Ústavný súd konštatuje, že v súdnom konaní môžu vzniknúť situácie, keď rozhodnutie odvolacieho súdu závisí od vyriešenia viacerých právnych otázok, niektoré môžu byť už ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu vyriešené, niektoré nie a niektoré sú ňou riešené rozporne.

31.1 S prihliadnutím na odôvodnenie uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že relevantnosť rozhodovania je v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP ako jedného z dovolacích dôvodov uplatnených sťažovateľkou vo vzťahu k obom právnym otázkam daná vtedy, ak sa prejavila v rozhodovaní najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho, nie v rozhodovaní odvolacích súdov, resp. súdov iného štátu, čo v prípade sťažovateľky preukázané nebolo a s týmto záverom najvyššieho súdu sťažovateľka napokon v ústavnej sťažnosti ani nepolemizuje. Pokiaľ ide o poukázanie na nález ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 67/07, ústavný súd dodáva, že princíp proporcionality bol v tomto rozhodnutí aplikovaný v súvislosti s posudzovaním súladu označených ustanovení zákona s ústavou, teda v úplne iných súvislostiach ako namieta sťažovateľka, a preto ani uvedené rozhodnutie nemožno považovať za ustálenú rozhodovaciu prax, čo konštatoval aj najvyšší súd.

31.2 Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP ústavný súd v súvislosti s prvou právnou otázkou (uzatvorením kúpnej zmluvy medzi sťažovateľkou – sestrou úpadcu a úpadcom nedošlo k ukráteniu žiadneho z veriteľov v konkurze prihlásených pohľadávok, došlo iba k transformácii majetkových práv aktív úpadcu) dodáva, že uplatnenie dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, predpokladá spochybnenie správnosti riešenia právnej otázky odvolacím súdom, nie otázok skutkových (akou je v relevantnom kontexte napr. konajúcimi súdmi zohľadňovaná otázka skutočnej úhrady kúpnej ceny nad rámec úhrady dlhov úpadcu, ktoré boli ako ťarcha zapísané na liste vlastníctva), ako namietala v dovolaní sťažovateľka, spochybňujúc z dokazovania vyplývajúci skutkový stav, a preto nebola daná prípustnosť dovolania ani z tohto dôvodu.

31.3 Pokiaľ ide o aplikáciu sťažovateľkou opakovane akcentovaného princípu proporcionality a uplatnenie dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP, ústavný súd, vychádzajúc aj z predložených rozhodnutí súdov nižšej inštancie v tejto veci, konštatuje, že § 421 ods. 1 CSP v prvom rade predpokladá, že ide o kľúčovú právnu otázku, ktorá nebola dovolacím súdom dosiaľ riešená, pričom dovolateľ musí konkretizovať, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia ním označenej právnej otázky. Prípustnosť dovolania sa totiž vzťahuje na právne otázky, ktorých vyriešenie viedlo k záverom uvedeným v rozhodnutí odvolacieho súdu, čo však nie je prípad sťažovateľky, v ktorom bolo podstatné posúdenie splnenia podmienok odporovateľnosti v zmysle zákona o konkurze a reštrukturalizácii. Zníženie hodnoty prihlásených pohľadávok v čase rozhodovania odvolacieho súdu bolo pre rozhodnutie odvolacieho súdu irelevantné, keďže podstatná bola ich hodnota v čase vyhlásenia konkurzu na majetok úpadcu, a preto ani túto námietku sťažovateľky ústavný súd neakceptoval.

32. Ústavný súd na základe uvedeného konštatuje, že v odôvodnení uznesenia najvyššieho súdu nevidel žiadne nedostatky, ktoré by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie oprávňovali ústavný súd k vysloveniu záveru o porušení základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Podľa posúdenia ústavného súdu závery najvyššieho súdu v tomto prípade nie je možné označiť za zjavne svojvoľné alebo nelogické, neodôvodnené a arbitrárne či z iného dôvodu ústavne neudržateľné. Iba v takomto extrémnom prípade by totiž ústavný súd mohol zasiahnuť do výsostnej právomoci najvyššieho súdu týkajúcej sa posudzovania prípustnosti podaného dovolania.

33. Vychádzajúc zo svojej doterajšej judikatúry, ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí zásadne do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu. Ako už ústavný súd uviedol, nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, sústavu ktorých završuje najvyšší súd (I. ÚS 1/2020). Exces ústavnoprávnej

neudržateľnosti, ktorý by podmienil zásah ústavného súdu, nebol ústavným súdom, ako z obsahu predchádzajúcich bodov vyplýva, zistený.

34. Vzhľadom na uvedené bolo preto potrebné ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

II.C K námietke porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a podľa čl. 11 ods. 1 listiny uznesením najvyššieho súdu

35. Sťažovateľka v podanej ústavnej sťažnosti zároveň namietala aj porušenie základného práva vlastníť majetok garantovaného čl. 20 ods. 1 ústavy a v čl. 11 ods. 1 listiny v nadväznosti na namietané porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (čl. 36 ods. 1 listiny) a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, poukazujúc na nerešpektovanie princípu proporcionality. Keďže ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade nedošlo k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 36 ods. 1 listiny, ako ani k porušeniu práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, je zjavné, že nemohlo dôjsť ani k porušeniu týchto označených práv. Ústavný súd preto aj v tejto časti ústavnú sťažnosť pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

36. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol ako celok, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky uvedenými v jej petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. februára 2021

Libor Duľa
predseda senátu